

Republika Crna Gora

Ministarstvo za ekonomski razvoj

Na osnovu člana 32 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list RCG", broj 39/03)
Ministarstvo za ekonomski razvoj donijelo je

PRAVILNIK O TEHNIČKIM USLOVIMA ZA PRIKLJUČENJE MALIH ELEKTRANA NA ELEKTRODISTRIBUTIVNU MREŽU

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se tehnički uslovi za priključenje novih malih elektrana snage do 10 MVA i malih hidroelektrana (u daljem tekstu: mHe) kod kojih se rekonstrukcijom utiče na promjenu uslova priključenja i izvođenje priključka.

Član 2

Male elektrane iz člana 1 ovog pravilnika priključuju se na elektrodistributivnu mrežu na osnovu odobrenja za priključenje mHe na distributivni elektroenergetski sistem.

II. NAČIN I USLOVI ZA DAVANJE ODOBRENJA ZA PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNI ELEKTROENERGETSKI SISTEM

Član 3

Elektrane iz člana 1 ovog pravilnika priključuju se na distributivni elektroenergetski sistem u skladu sa Zakonom o energetici ("Službeni list RCG", broj 39/03), ovim pravilnikom i pravilima o radu distributivnog elektroenergetskog sistema, a u skladu sa standardima i tehničkim propisima koji se odnose na uslove priključenja i korišćenja elektroenergetskih objekata, uređaja i postrojenja i Distributivnim kodeksom.

Član 4

Priključenje mHe na distributivni elektroenergetski sistem vrši se na osnovu saglasnosti za priključenje, prema uslovima za izradu tehničke dokumentacije za objekte priključka, koju izdaje energetski subjekat na čiji sistem se priključuje objekat uz saglasnost operatora distribucije.

Član 5

Saglasnost za priključenje mHe izdaje se na zahtjev investitora mHe.

Zahtjev iz stava 1. ovog člana naročito sadrži podatke o:

- 1) vlasniku objekta, odnosno nosiocu prava korišćenja objekta (poslovno ime odnosno naziv, sjedište, PIB, matični broj, račun i odgovorno lice);
- 2) objektu za čije se priključenje traži izdavanje saglasnosti za priključenje (adresa, lokacija objekta);
- 3) ukupnoj instalisanoj snazi objekta, broju i snazi generatorskih jedinica, generatorski napon i blok transformator;
- 4) vremenu kad se predviđa priključenje objekta;
- 5) očekivanoj godišnjoj i mjesečnoj proizvodnji;
- 6) uređajima za zaštitu i mjerenje.

2.

Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana prilaže se energetska dozvola i licenca izdata u skladu sa zakonom.

Član 6

Uz zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje mHe odnosno rekonstruisanog energetskog objekta koji je već priključen na distributivni elektroenergetski sistem, prilaže se odobrenje za izgradnju objekta i dokaz o pravu svojine, odnosno pravu korišćenja objekta.

Član 7

Saglasnost za priključenje objekta na distributivni elektroenergetski sistem (u daljem tekstu: Rješenje), osim elemenata utvrđenih zakonom, sadrži i sljedeće podatke:

- 1) karakteristike mHe (instalisanu snagu, godišnja preuzeta/primljena električna energija, faktor snage, sopstvena potrošnja, način rada elektrane);
- 2) broj agregata, vrsta i nazivna snaga pogonske mašine, vrsta generatora i nazivni napon, snaga i frekvencija generatora, nazivna snaga i prenosni odnos transformatora, nazivna snaga uređaja za kompenzaciju reaktivne snage i naponski nivo kompenzacije, dozvoljena odstupanja napona i frekvencije na spojnom mjestu sa mrežom u normalnim pogonskim uslovima;
- 3) mjesto i način priključenja na distributivni elektroenergetski sistem i to: lokacija, vrsta i presjek priključnog voda, vrsta rasklopnog uređaja (prekidač, rastavljač), vrsta zaštitnih uređaja;
- 4) uslovi priključenja - podaci o VN i NN mreži na mjestu priključenja: (nazivni napon, nazivna frekvencija, stvarna struja (snaga) trolejnog kratkog spoja na mjestu priključka elektrane, maksimalna dozvoljena snaga kratkog spoja na VN/NN sabirnicama, maksimalna očekivana struja jednopolnog zemljospoja na nivou 10 kV / 20/ 35 kV);
- 5) priključak u krugu elektrane: lokacija (ormarić kućnog priključka, TS, RO i sl.), opremljenost, podaci o rasklopnom uređaju, zaštitna oprema i mjere zaštite od slučajnog dodira djelova pod naponom, previsokog napona dodira i koraka u skladu sa važećim tehničkim propisima, standardima i preporukama, uz odgovarajuću provjeru mjerenjem sa atestiranjem;

- 6) mjesto: lokacija, opremljenost (brojila, mjerni transformatori, upravljački uređaji, registracija itd) u skladu sa Zakonom o energetici, ovim pravilnikom, pravilima o radu i drugim tehničkim propisima;
- 7) oznaku elektroenergetskog objekta na koji se vrši priključenje saglasno urbanističkim planovima, sačinjenim u skladu sa propisima o planiranju i izgradnji;
- 8) rok važenja saglasnosti za priključenje;
- 9) troškove priključka;
- 10) uslove distribucije u skladu sa zakonom, pravilima o radu i drugim tehničkim propisima;

3.

- 11) kvalitet električne energije u skladu sa zakonom, pravilima o radu i drugim tehničkim propisima;
- 12) druge obaveze u skladu sa zakonom.

Član 8

Rješenje iz člana 7 ovog pravilnika izdaje se na dvije godine uz mogućnost produženja do isteka roka izgradnje mHe.

Član 9

Troškove priključka na distributivni elektroenergetski sistem snosi podnosilac zahtjeva za priključenje.

Visinu troškova iz stava 1 ovog člana utvrđuje operator distribucije u skladu sa tržišnim cijenama materijala, opreme i radova potrebnih za izvođenje priključka i troškova na izradi saglasnosti po tarifama.

Obračun troškova priključka iz stava 1 ovog člana formira se zavisno od mjesta priključka, potrebe za izgradnjom novih objekata i izvođenjem radova i potrebe za ugrađivanjem neophodne opreme.

Član 10

Prije priključenja mHe na distributivni elektroenergetski sistem kupac i energetski subjekat koji vrši snabdijevanje električnom energijom zaključuju ugovor o prodaji električne energije u skladu sa zakonom i pravilima o radu distributivnog elektroenergetskog sistema.

Energetski subjekt je dužan da priključi objekat kupca na distributivni elektroenergetski sistem u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora o prodaji električne energije ako je kupac ispunio uslove utvrđene rješenjem, priložio upotrebnu dozvolu za objekat, kao i dokaz o ispunjavanju propisanih tehničkih uslova kojima se obezbeđuje sigurnost ljudi i imovine.

III. KVALITET ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 11

Male elektrane priključuju se na distributivni elektroenergetski sistem u skladu sa standardnim zahtjevima za kvalitet električne energije i sigurnost rada ili napajanje postojećih korisnika elektroenergetskog sistema.

4.

Član 12

Proizvedena električna energija iz mHe koja se isporučuje kupcima mora biti nazivnog napona i nazivne frekvencije.

Frekvencija u mreži isporučioaca je $50 \text{ Hz} \pm 0,5 \text{ Hz}$ (herca).

Dozvoljeno odstupanje napona na mjestu predaje energije od standardnog napona na mjestu priključenja male elektrane na distributivni elektroenergetski sistem pri normalnim pogonskim uslovima je: na niskom naponu 230/400 V od +10% do -10%, na srednjem naponu $\pm 5 \%$.

Dozvoljena promjena napona pri uključenju ili isključenju generatora distributivnog elektroenergetskog sistema iznosi: u niskonaponskoj mreži: $\pm 6\%$ nazivnog napona (231/400 V), u srednjenaponskoj mreži: $\pm 2\%$ nazivnog napona (10 kV; 20 kV; 35 kV).

Izuzetno, ako usljed kvara na elektroenergetskim objektima isporučioaca prouzrokovanog višom silom ili preopterećenjem nije moguće uspostaviti naponsko stanje iz stava 3 ovog člana dozvoljena su i veća odstupanja.

U slučaju većih odstupanja iz stava 5 ovog člana isporučilac je dužan da odmah preduzme neophodne mjere i u najkraćem mogućem roku otkloni kvar i ponovno uspostavi odgovarajuće naponsko stanje.

IV . NAČIN MJERENJA ISPORUČENE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 13

Mjerenje isporučene električne energije i snage vrši se primjenom propisanih mjerila uz korišćenje odgovarajućih mjernih uređaja i to:

- 1) naponskih i strujnih mjernih transformatora;
- 2) brojila za aktivnu i reaktivnu električnu energiju;
- 3) pomoćnih uređaja (uklopni satovi, RTK prijemnici, sumarna brojila, registratori i pokazatelji aktivne i reaktivne snage i ostale pomoćne naprave).

Mjerni uređaji koji se ugrađuju moraju biti ovjereni i plombirani od strane ovlašćene organizacije, a njihove priključne veze moraju biti pregledane i plombirane.

Ovjera mjernih uređaja iz stava 1 i 2 ovog člana ne može biti starija od dvije godine.

Vrsta primijenjenih mjernih uređaja određuje se prema tehničkim karakteristikama elektrane.

5.

Član 14

Mjerni uređaji moraju ispunjavati propisane standarde, tehničke normative i norme kvaliteta.

Operator distribucije određuje vrstu, tip, klasu tačnosti, potreban broj i mjerni opseg mjernih uređaja, kao i mjesto i način njihovog smještaja u skladu sa ovim pravilnikom i tehničkim uslovima za obračunsko mjerno mjesto.

Član 15

Za isporučioce električne energije na niskom naponu kojima se mjeri samo aktivna električna energija brojila električne energije moraju biti najmanje klase 2,0.

Za isporučioce električne energije na niskom naponu kojima se mjeri aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje (direktne ili poluindirektne mjerne grupe) brojila električne energije moraju biti najmanje klase 1,0 za sve veličine osim reaktivne energije za koju moraju biti najmanje klase 3,0.

Za isporučioce električne energije na visokom naponu (iznad 1 kV) mjeri se aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje brojilima električne energije najmanje klase 0,5 za sve veličine za proizvodnju do 10 GWh/godine odnosno najmanje klase 0,2 za sve veličine za potrošnju preko 10 GWh/godine, osim reaktivne energije za koju je najmanja klasa 3,0.

Klasa tačnosti mjernih transformatora za mjerenje količine električne energije do 10 GWh/godine godišnje na jednoj mjernoj grupi može da bude najviše klase 0,5, a za mjerenje iznad ove količine električne energije najmanje klase 0,2.

Operator distribucije i isporučilac mogu sporazumno utvrditi u skladu sa ovim pravilnikom i tehničkim uslovima za obračunsko mjerno mjesto dodatne zahtjeve za mjerenjem.

Član 16

Isporučilac i operator distribucije se staraju i obezbeđuju redovno održavanje mjernih uređaja pod uslovima utvrđenim zakonom.

V ZAVRŠNA ODREDBA

Član 17

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Broj: 01-1739
Podgorica, 07. maja 2007. godine

MINISTAR

Branimir Gvozdenović